



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. III. Quid sit peccatum veniale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

S. Basilii : aut eum tantum velle , Christianis omnia omnino peccata , esse sine distinctione vitanda. Et hoc ultimum præsertim videtur velle S. Pater ; quia interrogatio ibi fit : *Quomodo agi par est cum iis , qui cum majora peccata declinent , minora , ac si nihil referrent , committunt.* Quasi diceret , iis dicendum , quod omnia sint magna , & vitanda : inter alia ait , *magnum unicuique esse illud , à quo quisque superatur : contraque exiguum , quod unusquisque ipse superat.* Cæterum alibi differentiam peccatorum statuit , vid. Suarez loc. cit.

ARTICULUS III.

Quid sit Peccatum Veniale.

106. **D**ico. Peccatum veniale est libera transgressio legis , non graviter obligantis. ita Arriaga tom. 1. in 1. 2. tr. de vitiiis , & peccat. disp. 48. sec. 5. n. 18. & recentiores complures. Definitio hæc convenit omni , & soli : insuper est clarior definito ; quia cuilibet rationis capaci statim patet , quid sit libera transgressio legis , & in confuso etiam , quid sit lex , non graviter , hoc est , non sub amissione ultimi finis , obligans. Addi tamen debet explicatio aliquot terminorum , ut vindicetur à nonnullis objectionibus. Dicitur primò libera ; quamvis enim ad veniale peccatum , juxta communem , non requiratur plena libertas , aut deliberatio , sed sufficiat semiplena (quia etiam ista est aliqua libertas indifferentiæ) tamen aliqua imperfecta libertas debet adesse ; ubi enim est plena necessitas , absque ulla libertate , peccatum nullum esse potest.

Dicitur secundò transgressio legis. Intelligenda autem hic lex , & transgressio , live contrarietas , si non simpliciter talis , certè lex , & contrarietas , aut transgressio secundum quid , si ve latius dicta ; nam S. Thomas 1. 2. q. 88. a. 1. ad 1. expresse docet , peccatum veniale non esse contra , sed præter legem , quem plures alii sequuntur. Unde nolim absolute defendere , peccatum veniale esse strictè contrarium legi strictè dictæ. Bellarm. tom. 4. contr. 2. l. 1. c. 11. ait , peccatum veniale non esse propriè , & simpliciter , contra legem , sed tantum secundum quid. Oviedo in 1. 2. tr. 6. contr. 3. punct. 3. n. 38. ait , venialia quidem lege prohiberi , & legem , quæ tantum venialiter obligat , habere quidem essentiam metaphysicam legis : communi tamen modo loquendi non venire nomine legis , seu mandati.

107. Suarez in 1. 2. tr. 5. disp. 2. sec. 5. n. 10. meo judicio prudenter ait , peccatum veniale esse aliquo modo contra præceptum ; quia est contra dictamen rationis , nobis dictans , id esse prohibitum , vel culpabile : item quia Levitic. 19. v. 11. prohibetur mendacium etiam leve : *Non mentiemini.* & rursus , Ecclesiastici 7. v. 14. *Noli velle mentiri :* at verò moraliter loquendo , ait idem Eximius num. 11. peccatum leve non esse contra legem , nisi secundum quid ; qui enim non graviter peccat , simpliciter dicitur servare legem.

Nam is servat legem , seu mandata , qui po-

test ad vitam ingredi. Matth. 19. v. 17. atqui potest ingredi ad vitam , etiam venialiter peccans ; quamvis enim peccatum veniale differat illum ingressum , non tamen simpliciter à regno cœli excludit. Rursus , taliter peccans , adhuc diligit DEUM : ergo servat mandata , seu legem , simpliciter loquendo , ut ait Christus Joan. 14. v. 15. Nec dicas , per veniale peccatum non diligi DEUM ; nam Christus non loquitur de dilectione actuali , sed habituali (aliàs , qui non actu diligeret , actu non servaret mandatum , & peccaret , quod est falsum ; cum præceptum positivum amandi DEUM non obliget pro semper) habitualis autem dilectio stat cum veniali peccato. Accedit , quod charitas sit adimpletio legis Matth. 22. v. 40. & ad Rom. 13. v. 18 & tamen stet cum levi culpa.

108. Addit Bellarm. tom. 4. contr. 2. l. 1. c. 11. de SS. Zacharia & Elisabeth Luc. 1. v. 6. dici , quod fuerint *incedentes in omnibus mandatis* ; cum tamen non caruerint venialibus peccatis , eoquod 1. Joan. 1. v. 8. dicatur : *Si dixerimus , quoniam peccatum non habemus , ipsi nos seducimus.* Tandem iterum ait Suarez loc. cit. num. 12. alia præcepta , distincta à præcepto charitatis , in tantum habere rationem præcepti , in quantum nituntur illo præcepto charitatis , juxta illud Matth. 22. v. 40. *In his duobus mandatis universa lex pendet , & propheta :* ex quo infert , quod illud quod charitati contrarium non est , non censetur ulli præcepto perfectè contrarium. Hæc pro sententia S. Thomæ , & ad eruditionem. Quodsi tamen quis contendat , peccatum veniale esse contrarium legi strictè dictæ , poterit id , salva nostra conclusione , admitti , modò omnia explicantur juxta ultimam responsionem num. 8. datam.

Tandem in definitione dicitur , *legis non graviter obligantis :* intellige , hic & nunc , si ve in his circumstantiis , non graviter obligantis ; nam potest peccatum veniale committi contra legem , quæ quidem per se , & absolute graviter obligat : autamen non ita obligat hic & nunc . e. g. prohibet lex per se graviter actus internos contra castitatem , sed , si desit libertas , & deliberatio plena , non peccatur graviter ; quia protunc , seu in illis circumstantiis , lex non graviter obligat , sicut quando omnino tolleretur libertas , omnino non obligaret sub peccato.

109. Jam tria genera peccatorum venialium communiter assignantur 1. *Venialia ex objecto.* 2. *Venialia ex parvitate materiae.* 3. *Venialia ex defectu deliberationis , seu libertatis.* Prima etiam possunt dici venialia ex genere suo ; quia scilicet objectum , quod attingunt , intra genus , vel speciem suam , si nempe non jungatur alia species , est semper quid parvum : & de his dictum n. 93. Secunda sunt illa , quorum quidem objectum , vel materia ex genere suo mortalis est , ita , ut sine addita nova specie sit peccatum grave : at hic & nunc in tam modica quantitate attingitur , ut grave non censetur : tale est furtum crucigeri diviti factum ; quam enim furtum in suo genere possit esse grave , tamen tam parvum furtum non est grave. Tertia sunt , quorum objectum per se est grave , & , si plenè deliberatè ea peccata fierent , mortalia essent ; hic & nunc autem excusantur à mor-

mortali ob imperfectam deliberationem, de qua n. 87. Talia sunt desideria impudica in semilapitis &c.

110. Ex his collige, quomodo peccatum per se, seu ex genere suo, mortale, possit per accidens fieri veniale, scilicet, si non fiat cum plena deliberatione, vel in materia tam parva, ut gravis culpa non sit, cujus exemplum est furtum crucigeri paulò antè allatum: & par est ratio de aliis, in quibus parvitas materiæ dari potest: quæ tamen non potest dari in omni genere peccati; quia aliqua peccata dantur, in quibus admitti non potest parvitas materiæ: sed de his dicemus inferius à n. 140. Adde ignorantiam, qua quis inculpabiliter, saltem sine gravi culpa vel omnino invincibiliter iudicatur, esse tantum veniale, quod est ex se mortale; hæc enim circumstantia etiam ex mortali facit veniale.

Contra autem, peccatum ex genere suo veniale, nunquam potest fieri mortale, nisi addatur circumstantia speciem mutans; quia, si ex genere suo veniale est, quantumvis deliberatissime fiat, grave non fit. Sic, licet reflexè, & attentè, mentiaris, tamen tantum jocose, non peccas mortaliter: siverò e.g. mentiundo alterum infamans, aut aliter ei noceres, peccatum posset esse grave: at in eo casu peccatum non esset præcisè in genere mendacii, sive contra veracitatem: sed esset in genere iniuriæ, vel odii, contra iustitiam, vel charitatem, pro diversitate casuum.

Idem dicendum esset, si accederet conscientia erronea, dictans, esse mortale, quod in se est tantum veniale, quo casu esset saltem species gravis inobedienciæ, virtualiter talis: vel si accederet formalis contemptus superioris quæ talis: vel intentio finis, graviter prohibiti: vel periculum proximum, alia ratione graviter peccandi: vel scandalum &c. Peccata autem venialia ratione imperfectæ deliberationis, vel parvitas materiæ, sunt mortalia, si, aut crescat materia, ut gravis summa sit, aut grave objectum: vel plena consideratio succedat.

111. Quæres 1. An peccatum veniale sit offensa DEI. Resp. cum S. Bonaventura in 2. disp. 42. a. 2. q. 2. ad 6. seu ultimum. Gormaz de incarnatione n. 315. & 332. Suarez in 1. 2. tr. 5. disp. 2. sec. 5. num. 15. & aliis. Peccatum veniale non est offensa DEI, strictè, aut simpliciter dicta, sed tantum secundum quid, & analogicè dicta. Noto autem, Vasquezium tom. 1. in 1. 2. disp. 100. c. 6. n. 16. dicere, offensam posse dupliciter intelligi: primò, ut significet actionem, quæ sit aversio à DEO, & tollat amicitiam: secundò, ut significet actionem, quæ quocumque modo sit contra voluntatem DEI, etique displiceat, tanquam factum contra rationem. Et quamvis ipse putet, etiam offensam, secundo modo acceptam, esse propriè talem, tamen, ut ipse ibidem videtur fateri, alii plures Theologi rationem offensæ constituunt in aversione à DEO, vi cujus amicitia tollitur.

Sanè, ut rectè Gormaz loco modò citato ait, ubi amicitia manet, nec DEI offensa gratia amittitur, strictè, & simpliciter dicta offensa non est; nam, neque in humanis, censetur statim aliquis simpliciter offensus, si modicum quid contrarium ejus voluntati, aut ei displicens fiat, e.g.

non censetur præceptor simpliciter offensus, vel injuriæ affectus, si discipulus modicam negligentiam contra ipsius voluntatem admittat, quamvis id ei displiceat, & quandoque eum propterea vituperet, aut etiam poenas exigat: sed, ut sit offensa, debet esse aliquid gravius, & ad solvendam amicitiam aptum (nisi juberet DEUS inimicis ignoscere) unde peccata venialia sunt offensionculæ duntaxat, & secundum quid, aut, ut ait Suarez, analogicè tantum dictæ offensa.

Confirm. ex Suarez loc. modò cit. Peccatum veniale, ratione deliberationis minus perfectæ, non est actus simpliciter, & perfectè humanus; hic enim non datur sine plena libertate: ergo neque est simpliciter injuria, sive offensa. Quod si etiam peccatum sit deliberatum, sed ratione materiæ veniale, nec directè tendens in DEUM, e. g. furtum crucigeri, non videtur propterea DEUS simpliciter esse offensus, sed tantum secundum quid: imò, quando veniale etiam proximè versatur circa DEUM, e. g. modicissima aliqua irreverentia coram SS. Eucharistia, tamen, ut ait idem auctor loc. cit. res adeò levis est, ut moraliter non censeatur pertinere ad honorem DEI offendendum, vel injuriæ afficiendum.

112. Quæres 2. An multa peccata venialia non adæquant unum mortale. Resp. nullo modo, quantumvis multipliciter. ita est communis doctrina, non tantum Theologorum, sed etiam Ecclesiæ, & Conciliorum. Certe, si aliquando venialia mortali æquivalerent, deberent exponi in confessione, contra definitionem Tridentini sess. 14. c. 5. Rursus deberent excludere habitum charitatis, contra communem Theologorum. Accederet, quod piorum conscientia multis ambiguitatibus redderetur perplexæ; cum nullibi exstet, quot venialia uni mortali æquivalent. Tandem poena venialium est temporalis: mortalium verò æterna: nunquam autem poenæ temporales, quantumvis multiplicatæ adæquant æternam; quia finita non possunt adæquare infinitum: ergo nec venialia possunt æquare mortale, quantumvis multiplicentur.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

113. **O**B. 1. contra id, quod diximus n. 106, scilicet ad peccatum veniale sufficere semiplenam deliberationem. Dormiens sæpe habet usum rationis imperfectum: ergo juxta nos venialiter peccaret, si somnio turpi, durante somno, consentiret: sed hoc est contra communem: ergo. Confirm. 1. Christi jugum suave est, & onus leve: non autem foret tale, si etiam actiones semideliberatæ, ad graves purgatorii poenas damnerentur: ergo. Confirm. 2. Ad meritum requiritur plena libertas: ergo etiam ad demeritum, seu peccatum. Resp. si antecedens est verum, etiam verum erit consequens: falsa autem minor subsumpta: ordinariè tamen antecedens est falsum; nec enim durante somno homo elicit ratiocinationes, sed apprehensiones phantasæ. Si